

Indien efter kongresspartiets stora valseger

2009-05-27

Kongresspartiet vann sin största seger på 25 år i det indiska parlamentsvalet i vad som brukar kallas "världens största demokrati" med 1,1 miljarder invånare. 714 miljoner indier var röstberättigade och 1 055 partier ställde upp i valet som pågick i en månads tid.

Kongresspartiet är intimt förknippat med Indiens självständighet från det brittiska imperiet 1947 och en stor del av tiden därefter. Den förste regeringschefen Jawaharlal Nehru (1947-1964) efterträddes av sin dotter Indira Gandhi (1966-1977, 1980-1984), som mördades och i sin tur följdes av sin son Rajiv Gandhi (1984-1989) som också mördades på posten som premiärminister. Mutaffärer och korruption på 80-talet, inklusive Boforsaffären, minskade partiets popularitet och det hindunationalistiska partiet, BJP, kunde överta regeringsansvaret en ganska lång period tillsammans med sina koalitionspartner.

I detta myllrande land med många olika etniska grupper, språk, religioner, kaster, få extremt rika och många fattiga människor har det sekulära kongresspartiet lyckats återkomma till makten och erhöll nu 206 av de 543 platserna i parlamentet, och 260 platser tillsammans med sina närmaste koalitionspartner. Därutöver behövs ett begränsat stöd av minst 12 parlamentariker för att uppnå en majoritet. Det är mindre än under föregående valperiod, och nu behöver inte partiet längre söka stöd hos kommunistpartiet, med den inskränkning detta skulle innebära för det politiska programmet.

Till segern bidrog dagens Gandhipolitiker, Rajivs änka Sonia och sonen Rahul, varav den senare gjorde en framgångsrik valkampanj i Indiens befolkningsrikaste delstat Uttar Pradesh och nu kan väntas bli belönad med ett ledande offentligt uppdrag. Partiets store segerorganisatör, den sittande 76-årige premiärministern Manmohan Singh, belönades i valet för en framgångsrik, öppnare ekonomisk politik som lett till hög ekonomisk tillväxt. Dessutom har regeringen höjt insatserna till hälsovård och utbildning samt ökat lånen till jordbrukare på landsbygden. Valrörelsen har fokuserats på de fattigas situation på landsbygden.

I Indien drar staten enbart in begränsade skatteinkomster, och fördelningspolitiken är därför mycket bristfällig. Den tidigare höga tillväxten har efter den globala finanskrisens inträde minskat från cirka 10 till cirka 5 procentenheter, vilket fortfarande internationellt sett är en hög siffra främst på grund av den stora inhemska marknaden. Men även i Indien drabbas de fattigaste hårdast av krisen. Det hotar den begynnande jämställdheten på landsbygden, där många kvinnor är egna företagare med stöd av mikrolån, en verksamhet som nu försvåras eller hotas av den ekonomiska nedgången.

Å ena sidan är landet pluralistiskt med ett flerpartisystem, har tryck- och yttrandefrihet samt en progressiv konstitution som också tillerkänner medborgarna sociala och ekonomiska rättigheter. Å andra sidan - vilket fackliga indiska gäster hos LO-TCO Biståndsnämnd nyligen vittnade om - motarbetas facket och fackliga rättigheter inskränks.

Växande regional stormakt

Indien är en stormakt på framsteg i Asien, men släpar efter Kina som kontinentens allt mer ledande aktör, även globalt. Valresultatet bör tas emot med en känsla av lättnad eftersom ännu en religiöst färgad, BJP-styrd, koalitionsregering mer skulle ha kunnat underblåsa olika konflikter i regionen, som ofta har etniska och religiösa motsättningar som en bärande ingrediens.

Asien är vid sidan av Mellanöstern världens farligaste krutdurk. Indien och ärkefienden, den allt mer instabila, muslimska republiken Pakistan (officiell egen benämning) har under självständighetstiden befunnit sig i krig med varandra tre gånger. Sedan mer än 60 år tillbaka pågår en "frusen konflikt" mellan länderna rörande kontrollen över Kashmir som snabbt visat sig kunna blossa upp i våldsanvändning och väpnade konflikter.

Den indiska regeringen hyllas allmänt för att inte ha överreagerat i sina svar på de tragiska terrordåden med pakistanskt ursprung i Bombay i november i fjol. Den allvarligaste konflikten i närområdet gäller situationen i Afghanistan och Pakistan som blivit allt mera sammanflätad. Pakistans regering på reträtt har medgivit att områden i nordvästra delen av landet, där talibanerna är starka, får styras enligt muslimska sharialagar. Pakistanska armén har anfällt och börjat återta kontrollen över den viktiga staden Mingora i Swatdalen i området, där talibanerna uppges ha halshuggit medborgare som brutit mot de strikta sharialagarna.

Terroristnätverket Al-Qaida har kunnat operera tämligen fritt i de svårtillgängliga gränstrakterna på bägge sidor om den afghansk-pakistanska gränsen. Indien påverkas av och påverkar även flera andra regionala konflikter såsom den i Sri Lanka, i vilken den lankesiska regeringssidan nyligen militärt besegrat tamilgerillan i det inbördeskrig som pågått i drygt 25 års tid. En humanitär katastrof hotar nu i de överbefolkade flyktinglägren. Grannlandet Indien har en viktig roll att spela om försoningens väg ska kunna beträdas i Sri Lanka. Ytterligare en hotbild är den gränsöverskridande kriminaliteten och världens största och ökande illegala handel med heroin från Afghanistan som finansierar talibanernas krigföring.

Farlig kärnvapenpolitik

Det är oacceptabelt att Indien tillsammans med Pakistan och Israel med egna kärnvapen i strid med ickespridningsfördragets, NPT:s, regelverk - och Nordkorea som utträtt ur avtalet och på nytt genomfört ett underjordiskt kärnvapenprov, betydligt kraftigare än det tidigare 2006 - inte undertecknat och ratificerat NPT eller det fullständiga provstoppsavtalet, CTBT.

Under BJP-styret utförde Indien fem provsprängningar med kärnvapen i maj 1998, vilka några dagar senare besvarades med sex pakistanska provsprängningar, och som bekräftade de bägge ländernas kärnvapenstatus för hela världen. De uppmuntrar och underblåser därigenom kärnvapenspridning till en rad andra länder, som också överväger att nonchalera den internationella rättsordningen och skaffa egna kärnvapen. Och utsikterna att kärnvapen kan hamna i händerna på terroristgrupper ökar. Till detta hot bidrar produktionen av vapenuran och vapenplutonium i de nämnda länderna.

Det var förkastligt av Bushadministrationen att skriva under ett avtal om ökat kärnteknologiskt samarbete med Indien trots att landet inte undertecknat NPT. Svenska regeringen med Carl Bildt som utrikesminister handlade felaktigt när den inte lade sin röst mot detta avtal i Nuclear Suppliers Group, NSG.

Det måste nu gälla att försöka hitta tillbaka till "spåret" med kärnvapenedrustning från 80-talet, då Olof Palme och Rajiv Gandhi som regeringschefer fann varandra inom ramen för det så kallade sexnationsinitiativet. Indien och Pakistan bör, enligt Blixkommissionens förslag, ansluta sig till övriga kärnvapenstater som förklarat moratorium tills vidare i produktionen av klyvbart material för vapen, i avvaktan på ett avtal om fullständigt förbud mot sådan produktion. Länderna bör vidare bli medlemmar i både Nuclear Suppliers Group, NSG, och i missilkontrollregimen, MTCR, samt bli parter till Internationella Atomenergiorganets, IAEA:s, avtal om kontroll och inspektion i enlighet med 1997 års tilläggsprotokoll.

Indien och ett eventuellt framtida "EU" i Asien?

Indien har varit en aktiv internationell aktör och en ledande kraft i den så kallade alliansfria rörelsen. Asien-Stilla havsområdet har en underutvecklad struktur av regionala, internationella samarbetsorganisationer jämfört med i första hand Europa som har EU, OSSE och Europarådet med olika uppgifter. För att bygga fred, skapa förbättrad säkerhet, öka handeln och utveckla det ömsesidiga samarbetet på många olika områden behövs fler och starkare gemensamma internationella organisationer eller institutioner i regionen. Går det att hoppas på att den indiska regeringen, utöver att hävda egenintressena, kan bli en aktivare kraft i en sådan strävan?

GUNNAR LASSINANTTI